یادداشت

پیشگیری یک ضرورت است

احسان اصولی- رئیس کمیسیون اجتماعی شورای شهر مشهد

موضوع آسیب‌های اجتماعی یک موضوع چندوجهی است و دستگاه‌های مختلفی در رسیدگی به این معضل، دارای مسؤولیت، نقش و اثرگذاری هستند و مجموعه مدیریت شهری و شهرداری هم یکی از این دستگاه‌هاست. در مبحث مشکلات اسماعیل‌آباد، مدیریت شهری به این قضیه ورود کرده و اعتباراتی را در سه سال گذشته به بهزیستی برای جمع‌آوری معتادان متجاهر اختصاص داده ؛ بر همین اساس معتادانی که عمدتاً در کانال آب اسماعیل‌آباد اجتماع داشتند و با ساماندهی کانال تا اندازه زیادی از منطقه متفرق شده‌اند.

علاوه براین با یک نگاه کلان‌تر، ما از سمن‌ها و تشکل‌های مردمی فعال در این منطقه هم حمایت کرده‌ایم تا به شکل خودجوش و مردمی به ساماندهی به این موضوع پرداخته شود. اما درمجموع این نگاه وجود دارد که بحث جمع‌آوری معتادان ، ایجاد کمپ و ... راهکارهای موقت و درمان‌های مسکن گونه هستند و در رسیدگی به این مبحث نباید از پیشگیری غافل شد. لذا با تأکید بر این‌که پیشگیری مقدم بر درمان است و کم‌هزینه‌تر هم است، سعی می‌شود با اجرای طرح‌های اجتماعی، تفریحی و آموزشی در مناطق حاشیه‌ای ازجمله اسماعیل‌آباد به توسعه زیرساخت‌هایی بپردازیم که از رفتن نسل جوان‌تر به سمت معضل اعتیاد جلوگیری کند.

همچنین ما باید به دنبال راهکاری باشیم تا تولید و بازتولید معتادان متجاهر در مشهد ریشه‌کن شود، چراکه رفت‌وآمد معتادان متجاهر به گرم‌خانه‌ها بسیار زیاد است و شاید بتوان گفت ماندگاری این افراد در دوره پاکی شاید بین ۳ تا ۴ ماه باشد.

محافظت از بچه لاک‌پشت‌های کوچولو در سواحل چابهار

این روزها یک اتفاق قشنگ طبیعی در سواحل چابهار درحال رخ دادن است؛ تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های سبز دریایی لابه‌لای ماسه‌های نرم ساحل. لاک‌پشت‌های دریایی درحال انقراضند، برای همین باید از تخم‌ها و محل تخم‌گذاری آنها محافظت شود؛ کاری که این روزها توسط محیط‌زیست سیستان و بلوچستان در حال انجام آن است. وحید پورمردان، مدیرکل حفاظت محیط‌زیست سیستان و بلوچستان به ما می‌گوید: همزمان با شروع فصل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌های دریایی در سواحل استان، پایش زیستگاه‌های تخم‌گذاری و اجرای برنامه‌های حفاظتی با حمایت سازمان منطقه آزاد چابهار آغاز شده است. در این پایش، محل تخم‌گذاری لاک‌پشت‌ها انتخاب و به صورت شبانه‌روزی حفاظت می‌شود. همچنین جهت تسهیل در روند تخم‌گذاری لاک‌پشت‌ها این سواحل از زباله‌ها پاکسازی شده و برای صیادان و جوامع محلی برنامه‌های آموزشی حفاظتی برگزار می‌شود./ جام‌جم‌دیلی

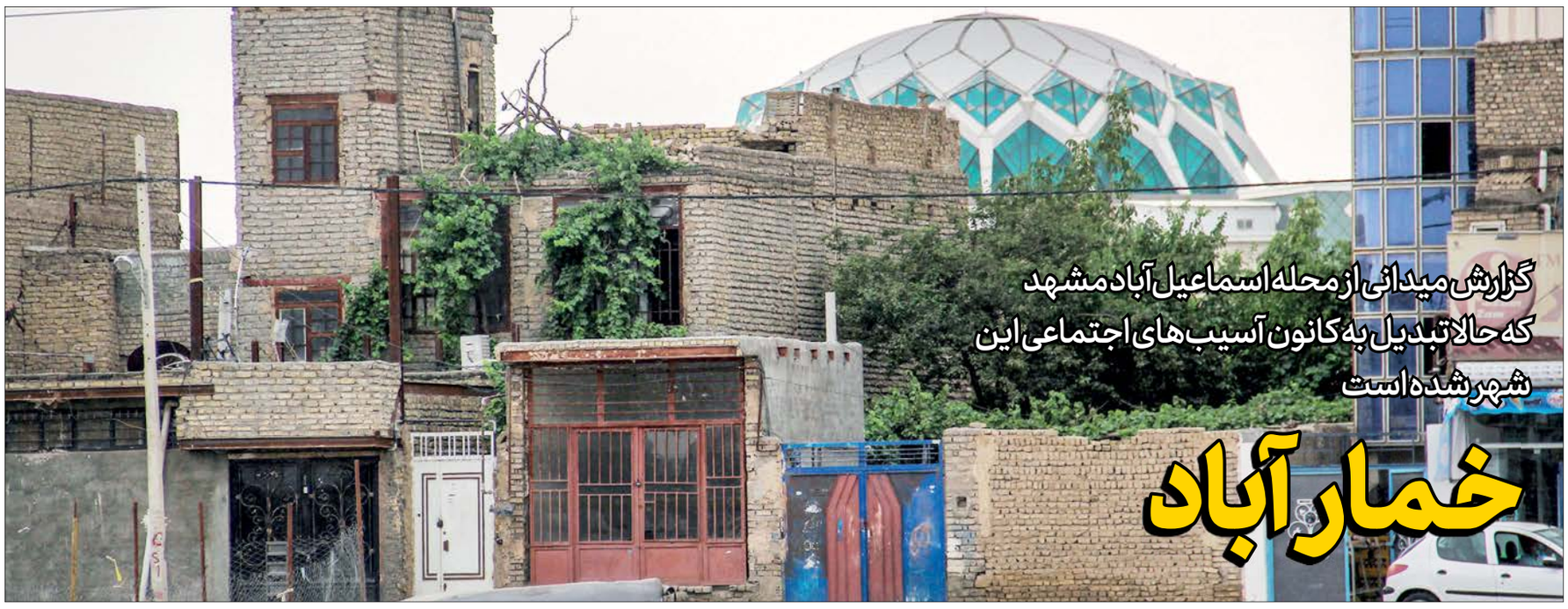

گزارش میدانی از محله اسماعیل‌آباد مشهد که حالا تبدیل به کانون آسیب‌های اجتماعی این شهر شده است

خمار آباد

زخم‌های اسماعیل‌آباد یکی دوتا نیست، معتادها و کارتن‌خواب‌ها که می‌آیند، ناخودآگاه آسیب‌های اجتماعی دیگر را هم با خودشان می‌آورند، همین است که سرقت و ناامنی حرف اول را در کوچه‌های اسماعیل‌آباد می‌زند

عکس: محمد صلواتی جام‌جم

مینا مولایی

ایران

در کوچه‌پس‌کوچه‌های محله اسماعیل‌آباد، درست در انتهای بلوار خیام شمالی و زیر سایه مجتمع تفریحی - گردشگری الماس شرق، همان مجتمعی که معماری مدرنش بین خانه‌های قدکوتاه این حوالی مثل الماس می‌درخشد، زندگی جور دیگری جریان دارد. در چهاردیواری‌های جمع و جور این محله حاشیه‌نشین که سقف خانه ۶۱۰۰ نفر شده، روز با نگرانی و ناامیدی شروع می‌شود و شب با ترس و دلهره به پایان می‌رسد؛ اهالی اسماعیل‌آباد از رفت‌وآمد آزاد در محله‌شان می‌ترسند، از سایه‌هایی که یکدفعه قد می‌کشند کنج دیوار کوچه‌ها و اهمه دارند. سایه‌هایی که خانه ندارند، اسم ندارند، هویت ندارند؛ سایه‌هایی که به اندازه هزار سال انگار درد دارند. اهالی این محله اما این سایه‌های بی‌هویت را دوست ندارند؛ آنها سال‌هاست از این سایه‌ها گریزانند و دست‌شان به جایی بند نیست؛ هر بار معتادان و کارتن‌خواب‌هایی که محله آنها را پاتوق کرده‌اند، با یک طرح اجتماعی جمع می‌شوند، می‌روند و جای خالی‌شان خیلی زود با یک گروه دیگر پر می‌شود. معتادان و کارتن‌خواب‌ها، شهروندان غیررسمی اسماعیل‌آباد هستند. آدم‌هایی بی‌نام و نشان از همه جای مشهد، از همه جای استان خراسان رضوی و اصلا از همه جای ایران. جماعتی رانده‌شده از زندگی که درد خماری را همین جا در همین محله درمان می‌کنند و حال خوبِ نشئگی را کنج همین کوچه‌ها پیدا. گلایه شهروندان رسمی اسماعیل‌آباد هم از همین‌هاست، همین شهروندان غیررسمی که کابوس شب و روزشان شده‌اند.

اسماعیل‌آباد علی‌رغم قرار گرفتن در نزدیکی یکی از بزرگترین منطقه‌های گردشگری مشهد، بویی از آبادانی نبرده و در طول عمرش، هربار یک درمان مقطعی روی زخم‌هایش گذاشته شده، اما بیماری‌اش هیچ‌وقت به طور کامل درمان نشده است

معتادان می‌روند و برمی‌گردند

اسماعیل‌آباد زیر پای ماست؛ با فاصله‌ای چندصد متری از الماس شرق، آن قدر نزدیک که فقط کافی است سرمان را بالا بیاوریم و مثل خیلی از اهالی این محله که از ۱۵ سال پیش چشم‌شان به گنبد آبی و سفید این الماس تجاری - تفریحی روشن شده، آن را ببینیم.

حکایت زخم‌های نشسته بر تن اسماعیل‌آباد هم برای ما از همین جا شروع می‌شود؛ از وقتی پای حرف‌های مرد ۴۷ ساله‌ای می‌نشینیم که خانه ۹۰ متری قولنامه‌ای‌اش را در نزدیکی‌های مدرسه اقبالی برای فروش گذاشته؛ برای این‌که دست زن و بچه‌اش را بگیرد و برود یک جای دیگر که اسمش اسماعیل‌آباد نباشد: «اینجا هرچند وقت یکبار می‌ریزند یا کارتن‌خواب‌ها و معتادان را جمع می‌کنند یا خانه مواد فروش‌ها را پلمب می‌کنند. اما بعد از مدتی دوباره روز از نو روزی از نو. دوباره معتادان برمی‌گردند، مواد فروش‌ها کارشان را شروع می‌کنند، مثلا این کوچه غربتی‌ها همیشه پر از موادفروش است.»

کوچه‌ای که مرد می‌گوید شبیه بقیه کوچه‌های محله است، با همان خانه‌هایی کوچک و دیوارهایی آجری و درها و پنجره‌های فلزی رنگ‌ورو رفته. چشم ما که روی دیوار این خانه‌ها می‌چرخد، پنجره‌های نیمه باز هم یکی‌یکی بسته می‌شود و مرد می‌گوید: «در میدان خیام، زمین از متری ۱۲ میلیون است تا ۱۸میلیون تومان. من اینجا خانه‌ام را دوماه است گذاشته‌ام متری دو میلیون تومان کسی نمی‌خرد. مگر فاصله ما با هم چقدر است؟»

بهشت تا جهنم

فاصله، بزرگترین رنج حاشیه‌نشین‌هاست. کم باشد یا زیاد فرقی نمی‌کند، فاصله همیشه حرف اول را می‌زند، فاصله همان است که تفاوت‌ها را می‌سازد، همان که معیار سنجش می‌شود.

فاصله‌ای که به گفته یکی دیگر از ساکنان این محله، اینجا را جهنم کرده و بلوار خیام و مجتمع تجاری الماس شرق را بهشت. ما حکایت بهشت و جهنم را از زبان آقا حبیب که از ساکنان قدیمی اسماعیل‌آباد است، می‌شنویم: «ما اینجا شاید هزارتا مشکل داشته باشیم، آب و گاز و لوله‌کشی و آسفالت و... اما با اینها می‌سازیم، اصلا نمی‌خواهیم بیایند کوچه‌هایمان را درست کنند یا اینجا را جدول‌بندی کنند یا کار دیگری انجام بدهند.

فقط همین که بیایند این معتادان را جمع کنند تا هر روز که از خانه بیرون می‌رویم چشم‌مان به یک کارتن‌خواب نیفتد، کافی است.»

او البته به ما می‌گوید که وضع آسیب‌های اجتماعی در اسماعیل‌آباد نسبت به سال‌های قبل بهتر شده، اما درمان نشده: «اینجا یک چیزی شبیه پارک دارد که البته قبلا قبرستان بود، حالا اسمش شده پارک، همین الان هم اگر برویم نزدیکش می‌بینیم که معتادان در گروه‌های چندنفره نشسته‌اند یا دارند مواد می‌کشند یا تزریق می‌کنند. بعد هر وقت اطراف پارک مامور باشد، اینها می‌آیند داخل محله. باورکنید منی که ۱۰ سال است اینجا خانه دارم، فقط از یک کوچه می‌آیم و می‌روم مبادا که چشمم به معتادان بخورد.

بچه‌هایم را هم اصلا اینجا مدرسه نفرستاده‌ام، آنها با سرویس می‌روند تا احمدآباد، آنجا درس می‌خوانند.»

از سرقت تا موادفروشی

زخم‌های اسماعیل‌آباد اما یکی دوتا نیست، معتادان و کارتن‌خواب‌ها که می‌آیند، ناخودآگاه آسیب‌های اجتماعی دیگر را هم با خودشان می‌آورند و این می‌شود گلایه یکی دیگر از ساکنان محله ؛ مردی که از وقتی اسماعیل‌آباد روستایی بوده چسبیده به مشهد، اینجا زندگی کرده: «اینجا بحث دزدی واقعا ما را کلافه کرده . یک لحظه ماشینت را بگذاری توی خیابان و کوچه بروی و برگردی یا خود ماشین را برده‌اند، یا داخل داشبورد هرچه بوده خالی کرده‌اند، یک لحظه درِ خانه ات باز بماند، هرچه توی حیاط باشد می‌برند. ما اصلا امنیت نداریم.

هرکسی شرایطش را داشته باشد به خاطر این مسائل از اینجا می‌رود اما ما از قدیمی‌ها هستیم، ریشه‌هایمان اینجاست، زمین کشاورزی داریم، کجا برویم؟»

ادامه گلایه‌های او را از زبان یکی از زنان محله هم می‌شنویم: «کاش مسوولان فکر کنند که خانواده خودشان اینجا زندگی می‌کند، شاید اینطوری یک نگاهی هم به محله ما بیندازند. ما با همه مشکلات مان اینجا می‌سازیم اما واقعا از دست کارتن‌خواب‌ها و معتادان عاصی شده‌ایم. کدام مسوول می‌تواند یک هفته مثل ما این طور در نزدیکی معتادان زندگی کند؟ این‌که می‌آیند هرچند وقت یکبار آنها را جمع می‌کنند، فایده ندارد. آنها راه اینجا را بلدند، دوباره برمی‌گردند.»

چرایش را که می‌پرسیم، یکی دیگر از ساکنان محله وارد بحث می‌شود و می‌گوید: «چون اینجا پاتوق موادفروش‌هاست. اصلا همین موادفروش‌ها هستند که معتادان را اینجا جمع کرده‌اند. تا وقتی عرضه باشد تقاضا هم هست. از کل مشهد برای مصرف مواد یا خرید مواد می‌آیند همین جا. به خاطر همین است که می‌گوییم جمع‌کردن کارتن‌خواب‌ها فایده ندارد، چون فروشنده اینجا فراوان است و دوباره معتادها جمع می‌شوند.»

آن سوی وعده‌ها

پشت دیوار خانه‌های کوتاه و بلند اسماعیل‌آباد، انتظار، نام دیگر شهروندان است. انتظار برای تحقق وعده‌هایی که هر بار از زبان یک مسوول می‌شنوند؛ وعده‌هایی که مثل عمرشان قد می‌کشد، کش می‌آید اما رنگ اجرا به خودشان نمی‌بینند.

اسماعیل‌آباد پُر است از این جماعت منتظر. آن روی چهره اسماعیل‌آباد، خمارآبادی است که هیچ‌کس دوستش ندارد؛ محله‌ای که علی‌رغم قرارگرفتن در نزدیکی یکی از بزرگترین منطقه‌های گردشگری مشهد، بویی از آبادانی نبرده و در طول عمرش، هربار یک درمان مقطعی روی زخم‌هایش گذاشته شده، یک مُسکن برای مدتی کوتاه دردش را التیام داده، اما نتوانسته بیماری اش را برای همیشه درمان کند؛ همین است که حالا مردم این محله از وعده‌های تحقق‌نیافته گلایه‌مندند و از مسوولان مشهد می‌خواهند چند روزی خودشان را جای آنها بگذارند و ساکن محله‌شان شوند و اسماعیل‌آباد را از زاویه‌ای ببینند که آنها می‌بینند.

مهاجرپذیری با آسیب‌های اجتماعی همراه است

از جمعیت ۳/۵ میلیون نفری مشهد، یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر در بافت حاشیه و مناطق پیرامونی این کلانشهر سکونت دارند و از این مقدار، سهم اسماعیل‌آبادی‌ها ۶۱۰۰ نفر است؛ اسماعیل‌آباد اما با همین جمعیت نه چندان زیادش، از مدت‌ها پیش به یکی از کانون‌های بحرانی آسیب‌های اجتماعی در مشهد تبدیل شده و حالا فرماندار مشهد امیدوار است با توجه به ساماندهی‌های انجام شده اخیر در بافت این منطقه توسط شرکت آب منطقه‌ای و تخریب ساخت و سازهای غیرمجاز در حاشیه کانال آب و جمع‌آوری کارتن‌خواب‌ها و معتادان متجاهر، حال و روز بهتری پیدا کند.

سید محمدرضا هاشمی در همین رابطه به ما می‌گوید: «ما در جریان اسماعیل‌آباد و مشکلاتش هستیم و بارها با شورای تامین بازدیدهای میدانی از منطقه داشتیم و چند معضل اصلی این محله در دست رسیدگی است؛ یکی از این موضوعات همین بحث جمع‌آوری معتادان متجاهر است که الان دیگر مثل قدیم به آن شکل عیان در این محله در انظار عمومی معتادان حضور ندارند. در همین راستا هفته گذشته ۱۵۰ کارتن‌خواب را جمع‌آوری و ساماندهی کردیم و دیروز هم جلسه‌ای برای رسیدگی به وضعیت زنان کارتن‌خواب در اسماعیل‌آباد داشتیم و بهزیستی مکلف شد برای ساماندهی این جمعیت هم فضایی در نظر بگیرد و در اولین فرصت زنان کارتن‌خواب هم از سطح اسماعیل‌آباد جمع‌آوری شوند.»

او با این حال و با تاکید بر این‌که مشکلات این منطقه و بقیه نقاط حاشیه‌ای مشهد مسائل پیچیده و چندعاملی است که باید در جای خودشان حل شود، می‌گوید: «قبلا در حاشیه کلانتری یا کنار رودخانه گروه گروه کارتن‌خواب در حال استعمال مواد مخدر دیده می‌شدند اما الان این فضا کمتر شده ولی حل کامل این موضوع کار ساده‌ای نیست، چون محله اسماعیل‌آباد یکی از محلات حاشیه‌نشین است که بالاترین جذب مهاجر را از استان‌های مختلف دارد و این مهاجرپذیری خواه ناخواه با آسیب‌های اجتماعی همراه است.»

جمع‌آوری معتادان اسماعیل‌آباد مشهد

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۷۴۴

جدول عادی

افقی: ۱) از موجودات قرآنی- نمازی که به تنهایی خوانده شود - عنوان‌بندی فیلم ۲) از نمونه‌های ابتدایی بازی‌های رایانه‌ای- هر حفره بسته در بدن - سنگ سخت ۳) ژانری در سینما- از جنس آهن- آسان کردن ۴) مرکورکروم - از صنایع‌دستی زنجان- نوزاد ۵) عامل بیماری کرونا- همه وجود آدمی ۶) گاو عربی- شیون- میوه گرمسیری سرشار از ویتامین ۷) حرف زدن آهسته- آکروبات- پشه ۸) قدیمی‌ترین قبرستان مسلمانان - صندوق حمل جسد- هوشیار ۹) مادر عرب- عامل ایجاد بیماری- بی‌آبرو ۱۰) نام قدیم تنکابن- رنجور و ناتوان- رفیق مشهدی ۱۱) ترکیب کردن- در هر زمان ۱۲) جد رستم در شاهنامه- کامل- استخوان جمجمه ۱۳) فلش- زمزمه کردن- رستگاری ۱۴) استانی در هند- مأمور نظم و قانون- باردار ۱۵) بزرگ‌ترین بخش معده نشخوارکنندگان- بیماری عفونی کودکان- ضربه سر در فوتبال.

عمودی: ۱) هر چیز بی‌جان- نوعی آبگوشت- تشکر ۲) خوب- ظرف آب سربازان- جریان متناوب برق ۳) از پایه‌های استقلال و خودکفایی یک کشور به‌شمار می‌رود- ظالم ۴) اروپایی- متداول- لیکن ۵) امر به رفتن دارد- ارتعاش- پیدا کردن ۶) از ایالات آمریکا- بزرگداشت- عصب ۷) دکان کوچک- طفیلی- آدمکش ۸) واحدی برای اندازه‌گیری طول- چشمه- مادر عیسی مسیح(ع) ۹) سیاستمدار- حالت توقف خودرو به موازات خودروی دیگر- از خط‌های زیبای اسلامی ۱۰) عید ویتنام- خویشاوندی- کبوتر دشتی ۱۱) قادر- مصیبت- گشودن معما ۱۲) بچه بازیگوش- تفسیر اوستا- استانی در شمال ارمنستان ۱۳) نگهبان راه- طایفه‌ای از قریش ۱۴) کج- میراب- آوای حزین ۱۵) شبنم- ضربه‌ای با مشت- شانه به‌سر.

جدول ویژه

افقی: ۱) تک‌خال - بستگان و نزدیکان - سرزمین ۲) ساز پدالی- روز نهم ذی‌الحجه- گرم‌ترین سیاره ۳) پارسای دیرنشین- آرزو ها- قوی‌جثه ۴) نویسنده اتریشی رمان شطرنج‌باز- پسر امام حسن(ع) و شهید کربلا- مقام و رتبه ۵) استواری در اندیشه و اراده- به کمال رسیدن ۶) چند رأی- ستاره کم‌پیدا- نویسنده آلمانی رمان سوار بر اسب سفید ۷) پول نیجریه- گناهکار- پرگویی ۸) ورزش توپ و راکت- ایجاد نقش‌های برجسته تزئینی روی سقف و دیوار- لازم ۹) باب روز- خداوندی- فرمان مغولی ۱۰) غیردیجیتال- اشعه رنتگن- پول خرد هند ۱۱) سهل‌انگاری- ذرات ویژه موجود در خون ۱۲) لوس- دریانورد- سوره عروس قرآن ۱۳) افراد تحت سرپرستی رئیس خانواده- فرومایه- برق را از کوئل به دلکو می‌رساند ۱۴) سمت چپ- فرآیند- بداخلاق ۱۵) لقب ماندلا به معنی پدربزرگ- قریه- کج.

عمودی: ۱) اپرای کوچك- وابستگی- از نام‌های بهشت ۲) سیاستمدار- طرد کردن- سازمان فضانوردی آمریکا ۳) خدایی- یك دسته سرباز ۴) شریك- پایان‌نامه- گویشی در غرب ایران ۵) نت اول- قانون مغول- نفس سرزنش‌کننده ۶) جوش صورت- نویسنده روسی رمان تاراس بولبا- عضو رونده ۷) بله عرب- نوعی مصالح ساختمانی پیش‌ساخته- رشته‌ای از دانش کاربردی و فناوری ۸) زین و برگ اسب- دانه خوراکی- سرگردان ۹) زمین مسطح و وسیع اطراف کوه- از درجات نظامی- از اجزای میز ۱۰) بهتر- شاخه‌ای از زبان‌های هندواریانی- آموزگاه ۱۱) نگاه کردن- جناح لشکر- عید ویتنام ۱۲) سنگینی اجسام- دلیر- ویروس ووهان ۱۳) از ایل‌های ترك‌زبان جنوب ایران- روزنامه چاپ امارات ۱۴) داخل شدن- محکم- گلی زینتی ۱۵) محکم‌کننده پیچ- شهر رصدخانه- کشور هزار خلیج.

حل جدول عادی شماره ۵۷۴۳

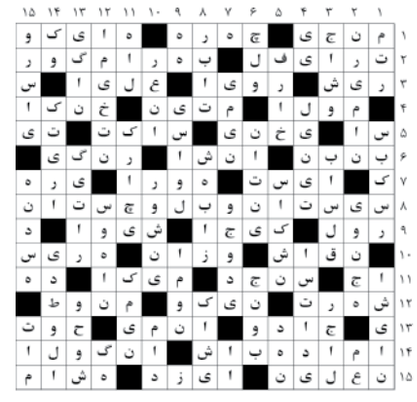
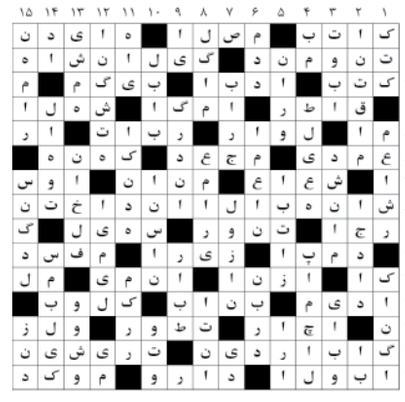
حل جدول ویژه شماره ۵۷۴۳